

«ПАТЕНТНИЙ ТРОЛІНГ» І ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ПІД ЧАС ПЕРЕМІЩЕННЯ ТОВАРІВ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН

Захист прав інтелектуальної власності (*дали* – ПІВ) під час переміщення товарів через митний кордон України здійснюється згідно із митним реєстром об'єктів ПІВ, які охороняються відповідно до закону. Відповідно до Митного кодексу України (ст. 398) такий митний реєстр формується на основі заяв правовласників і ведеться центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, тобто Державної фіскальної службою України [1].

Проте, як свідчить практика захисту ПІВ митними органами¹, митний реєстр є недосконалим засобом повноцінного захисту ПІВ під час переміщення товарів через митний кордон України. Проявом такої недосконалості є ряд проблем, серед яких дедалі більшого поширення набуває так званий «патентний тролінг». В Україні «патентний тролінг» полягає у реєстрації загальновідомих речей, таких, наприклад, як вішалка, сірник, зубочистка, бахіла тощо. Ситуація доходить до абсурду в зв'язку із прогалинами у вітчизняному законодавстві, яким регулюється сфера захисту ПІВ, що створює простір для маніпуляцій недобросовісних правовласників і призводить до тенденційного збільшення кількості звернень до ДСФ правовласників щодо внесення у митний реєстр об'єктів ПІВ, які не повною мірою відповідають умовам патентоспроможності, тобто таких, сукупність суттєвих ознак котрих стала загальнодоступною у світі до дати подання заявки. Крім того, митний реєстр характеризується наявністю у ньому значної кількості схожих за своїми характерними ознаками об'єктів ПІВ, найчастіше – промислових зразків, патенти на які видаються без проведення кваліфікаційних експертиз звернень заявників.

Укорінення та поширення даного явища в Україні, крім вище названого, спричиняється такими факторами, як: практична відсутність формальних підстав для відмови ДФС у реєстрації об'єктів-тролів; неврегульованість питання відповідальності недобросовісних власників патентів на промислові зразки та корисні моделі за умисні дії, внаслідок яких легітимні суб'єкти господарювання та держава несуть втрати; відсутність грошової застави як гарантії оплати витрат, пов'язаних із зберіганням товарів під час призупинення їхнього митного оформлення за підозрою в порушенні прав інтелектуальної власності, а також збитків власнику товару, спричинених таким призупиненням [2].

Охарактеризований стан речей об'єктивно потребує щонайменше: удосконалення вітчизняного законодавства у сфері захисту ПІВ із врахуванням необхідності його адаптації до норм європейських нормативно-правових актів; формування прецедентної бази захисту ПІВ у судах; посилення громадської участі та громадського контролю у сфері захисту ПІВ; формування якісно відмінної системи захисту ПІВ митними органами під час переміщення товарів через митний кордон України; налагодження ефективної взаємодії між органами державної влади, які уповноважені здійснювати захист ПІВ в Україні.

Література:

1. Митний Кодекс України [Електронний ресурс]. – закон [прийнятий Верх. Радою Укр. 13.03.2012 № 4495-VI]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
2. Мещерякова Н. Проблема: Жорсткий тролінг / Н. Мещерякова [Електронний ресурс] // Український юрист. – 2014. – №4. – Режим доступу : <http://jurist.ua/?article/665>

---

¹ Відповідно до листа ДФС України від 22.11.2014 №545/3/99-99-24-03-02-11 «Про проблеми «патентного тролінгу» та його впливу на зовнішньоекономічну діяльність»